

İnsanın nisyandan gelmesi

Yozgat'tan okuyucumuz: “Mesnevî-i Nûriye'nin 201. Sayfasında geçen, ‘İnsan nisyandan alındığı için nisyana müptelâdır.’ cümlesinde insanın nisyandan alınması ne demektir?”

Unutkanlık, insanoğlunun en önde gelen sıfatlarındadır. Yerinde kullanılırsa bazen bir nimete, bazen bir rahmete vesile olur. Yerinde kullanılmadığında bazen vahamet ve dalâlete vasıta olur; bazen de en hafif ifadeyle hastalıktan başka bir şey ifade etmez.

Her acımızı, her gün, ilk günkü tazeliğinde hatırlamış olsaydık, hayat çekilmez olurdu. Bu, sevinçlerimiz için de geçerlidir. Her gün yeni tecelliler, karşımızda boy gösterir ve biz dünü, önceki günü, daha önceki günü ve nihayet derece derece geçmiş unuturuz. Eskilerden iz kalmadan, her yeni günün kederini ve sevincini yaşayabilmemiz için unutkanlık bir rahmet ve nimet hükmündedir.

Unutmanın iki halini nazara veren Bedüzzaman Hazretleri, bunlardan birinin “kemal hâli”, diğ erinin de “dalâlet hâli” olduğunu beyan eder. İnsanın nisyandan alınması; insanın her an, her davranışında “unutkanlık hâline” ya kemal şıkkıyla, ya da dalâlet şıkkıyla müptelâ oluşundan kinayedir.

Saîd Nursî Hazretlerine göre unutkanlığın en kötüsü, iş, çalışmak ve hizmet esnasında nefsin unutulmasıdır. Yani nefsin tembelliğe temayül göstermesi, hizmette kendini geri çekmesi, işte verimsizce oyalanması, tefekkürde malayani şeylere daha çok kayması, iş ve hizmet almak istememesidir. Nefsin, çalışmakta ve hizmette kendini unutması tam bir vahamet ve dalâlet hâlidir. Bunun için çalışmak “ibadet” hükmünde teşvik edilmiş, alın teri ile kazanılan şeyler helâl kılınmıştır. Kur’ân, “İnsan için çalıştığından başkası yoktur.” 1 âyetiyle nefsi tembelliğe ve kendini unutmaya karşı uyarmaktadır. Çalışmadan yemek bunun için haramdır.

Hizmetlerde ön safta koştuktan sonra, neticede, ücrette ve mükâfatların dağıtım esnasında nefsin unutulması ise unutkanlığın kemal hâlidir. Nitekim dalâlet ehli, kendisine bir iş veya ibadet teklif edildiğinde, başını havaya kaldırarak firavunlaşır. Fakat mükâfat ve menfaat dağıtım esnasında bir zerreyi bile terk etmez. Ehl-i kemâl ise, çalışmak, tefekkür, ibadet ve hizmet zamanlarında nefsin herkesten önce ileri atar. Fakat neticelerin alınması, fayda ve menfaatlerin temininde nefsin unutulur, kendini en geride bırakır.²

Fâtih'in cengâverlerinden Ulubatlı Hasan'ın, muhasara gecesinde hünkâr çadırına

yaklaşarak, “Hünkârım, sizden bir ricam var. Yarınki hücumda ön safta bulunmak istiyorum. Oysa komutanım buna izin vermiyor. İlk hücum edenler arasında bulunamayacağım.” diye sızlanarak, herhangi bir dünyevî menfaat aramaksızın hizmet ve mücahede için ön safta bulunmak istemesi konumuza örnek teşkil etmektedir. “İyilik yap, at denize; balık bilmezse Hâlık bilir.” atasözümüzü burada hatırlamalıyız.

DUÂ

Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâ’mızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et. Âmin!

Dipnotlar:

- 1- Necm Sûresi, 53/39.
- 2- Mesnevî-i Nûriye, s. 201.